

Regelink
Ecologie & Landschap

Ecologische quickscan

Stoofstraat, Zevenbergen

In het kader van de Flora- en faunawet

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	B.J.A. Backx
In opdracht van	Gemeente Moerdijk
Naam opdrachtgever	J.G.J. van Merriënboer
Rapportnummer	RA11205-01
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	1 november 2011
Aantal pagina's	34
Collegiale toets	M.W. van den Hoorn
Wijze van citeren	Backx, B.J.A. , 2011. Ecologische quickscan Stooftstraat, Zevenbergen. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA11205-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Papenweg 5
6261 NE Mheer
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus en Samenwerkingsverband Ecologie

Inhoudsopgave

1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Doel	7
1.3 Leeswijzer	7
2 Flora- en faunawet	9
2.1 Verbodsbepalingen	9
2.2 Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)	9
2.3 Gedragcodes	11
3 Werkwijze	13
4 Omschrijving plangebied	15
5 Resultaten	17
5.1 Vaatplanten	17
5.2 Zoogdieren	17
5.3 Vogels	18
5.4 Amfibieën en vissen	19
5.5 Reptielen	19
5.6 Libellen en dagvlinders	19
5.7 Overige ongewervelden	19
6 Ingreep	21
7 Toetsing aan de Flora- en faunawet	23
7.1 Zoogdieren	23
7.2 Vogels	24
7.3 Overige soortgroepen	24
8 Conclusies en aanbevelingen	25
8.1 Vleermuizen	25
8.2 Vogels	25
8.3 Samenvatting	26
9 Literatuur	27
9.1 Geraadpleegde literatuur	27
9.2 Geraadpleegde websites	27
Bijlage 1 Foto-impressie plangebied	29
Bijlage 2 Jaarrond beschermde vogels	34

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Moerdijk is voornemens een aantal woonhuizen en loodsen te slopen, bomen te kappen en de grond bouwrijp te maken. Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht vóór de ingreep onderzoek te doen naar het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna. Om dergelijk soortgericht veldonderzoek goed te kunnen plannen en uitvoeren is het noodzakelijk te weten welke flora en fauna (potentieel) voorkomen in het plangebied.

1.2 Doel

Door middel van deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke, middels de Flora- en faunawet beschermde flora en fauna komen (potentieel) voor in het plangebied?
- Welke negatieve effecten kan de (potentieel) aanwezige flora en fauna ondervinden van de ingreep?
- Houdt, gelet op de mogelijke negatieve effecten, het uitvoeren van de ingreep een overtreding van de Flora- en faunawet in?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het toetsingskader, de Flora- en faunawet, toegelicht. In hoofdstuk 3 worden werkwijze en inspanning beschreven, terwijl in hoofdstuk 4 een beschrijving van het plangebied volgt. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van de flora- en faunainventarisatie gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 6 omschreven. Vervolgens zijn de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de (potentiële) flora en fauna en getoetst aan de Flora- en faunawet (hoofdstuk 7). In hoofdstuk 8 zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen. Tevens is een korte literatuurlijst opgenomen (hoofdstuk 9).

2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.

2.1 Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

2.2 Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1 is. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Daarbij wordt getoetst of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2

De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Vallen de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichting. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkende belangen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV (nu EL&I) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen

standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet (bijlage 2). Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/of verblijfplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde locaties terug. De voorwaarden waaraan de nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

2.3 Gedragcodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Bij onderhavige activiteit is de gedragscode van Bouwend Nederland (ARCADIS, 2006) het meest toepasselijk.

Voor meer informatie over de toepassing van de Flora- en faunawet in relatie tot gedragscodes: zie Ministerie van EL&I (2010).

3 Werkwijze

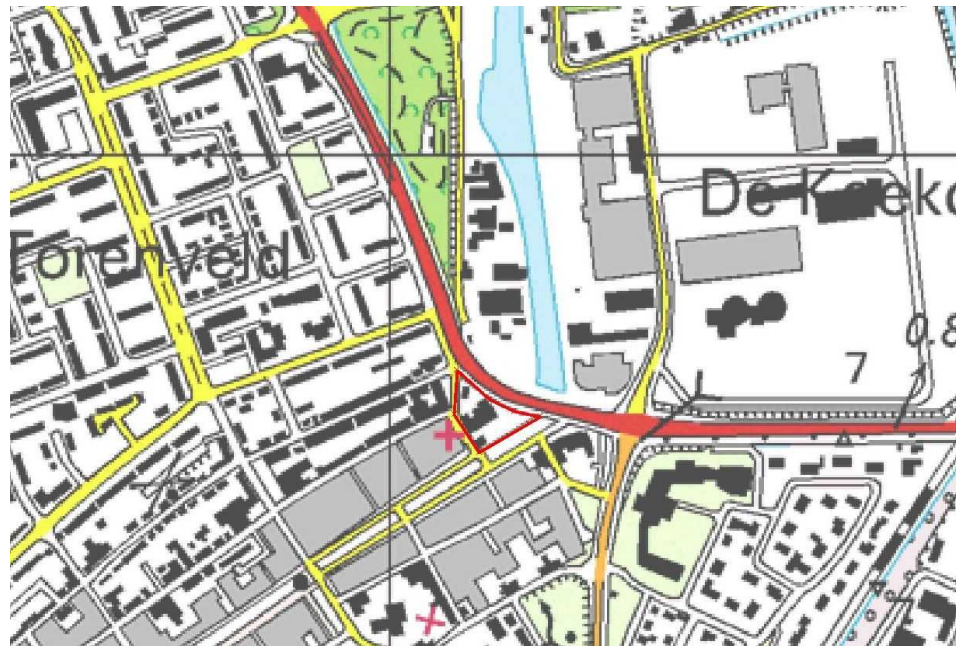
De volgende methoden zijn bij het onderzoek gebruikt:

1. Op 29 juni 2011 werd het plangebied Stoofstraat te Zevenbergen, door B.J.A. Backx bezocht. Daarbij zijn de in het plangebied aanwezige ruimtelijke structuren en ecotopen geïnterpreteerd. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende instrumenten gebruikt:
 - verrekijker;
 - zaklamp;
 - fotocamera.
2. Door middel van literatuuronderzoek is gekeken welke beschermde flora en fauna in de ruime omgeving van het plangebied recentelijk zijn waargenomen. Daarbij is gebruik gemaakt van de meest recente verspreidingsatlassen van flora- en faunagroepen (al dan niet *online*) en voor zoogdieren ook van de literatuurlijst op www.zoogdiervereniging.nl. Voorts is gezocht naar onderzoeksrapporten via Google.
3. Aan de hand van het veldbezoek en de geraadpleegde literatuur is op basis van *expert judgement* een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna met bijbehorende functies die in het plangebied zouden kunnen voorkomen.
4. In samenspraak met de opdrachtgever is de ingreep in kaart gebracht en omschreven.
5. Op basis van de beschreven ingreep is een inschatting gemaakt of een negatief effect op de (potentieel) aanwezige soorten en functies redelijkerwijs te verwachten is.
6. Uiteindelijk zijn de mogelijke negatieve effecten getoetst aan de Flora- en faunawet.

4 Omschrijving plangebied

Het plangebied betreft een terrein aan de Stoofstraat te Zevenbergen, gelegen in gemeente Moerdijk (Noord-Brabant). Het plangebied wordt aan de noordoostzijde begrensd door de Provinciale weg N285, aan de zuidwestzijde door de Stoofstraat, en aan de zuidoostzijde door de Zuidhaven. De begrenzing van het plangebied is in Figuur 1 met rood aangegeven.

Figuur 1. Ligging van het plangebied met in rood de begrenzing ervan aangegeven. In het plangebied wordt de huidige bebouwing gesloopt, de bomen gekapt en de grond bouwrijp gemaakt. Bron ondergrond: © Topografische Dienst Kadaster, Emmen, 2011.

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook Bijlage 1):

- een gebouw met dakpannen en houten betimmering;
- gebouwen met dakpannen, houten betimmering en spouwmuur;
- gebouwen zonder spouwmuur en met een dak van golfplaten;
- dunne bomen (diameter borsthoogte < 25 cm);
- dikke bomen zonder holtes (diameter borsthoogte > 25 cm);
- dikke bomen met dood hout en losse bast (diameter borsthoogte > 25 cm);
- verharding met straatstenen en betonplaten.

5 Resultaten

Op basis van de aanwezige ecotopen is een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna die mogelijk in het plangebied voorkomen. Omdat onderhavige activiteit in de categorie ruimtelijke ordening valt, wordt in dit hoofdstuk van soorten uit Tabel 2 en 3 een beoordeling gemaakt. Voor soorten uit Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling, waarbij wel rekening gehouden dient te worden met de zorgplicht. Hierop wordt uitgebreider ingegaan in hoofdstuk 7.

5.1 Vaatplanten

In verband met de voedselrijke vegetatie in het bosplantsoen worden geen beschermde vaatplanten verwacht. Ook zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde vaatplanten op de muren van de gebouwen of in de ondergroei van het bosplantsoen aangetroffen.

5.2 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

De verspreiding van grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*), veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*) en eikelmuis (*Eliomys quercinus*) ligt buiten het plangebied (respectievelijk in Zuid-Limburg en de Achterhoek, Twente en Zeeuws-Vlaanderen en in Zuid-Limburg) (Broekhuizen et al., 1992, Regelink & Bosch, 2007). Voor noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) geldt dat deze soort een zeer natte kruidenrijke vegetatie behoeft. Waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) is gebonden aan schone wateren. Derhalve kan worden gesteld dat er geen beschermde, grondgebonden zoogdieren binnen het plangebied zullen voorkomen.

Vleermuizen

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor een aantal soorten vleermuizen. Gezien het geringe oppervlak van het gebied is de kans klein dat het een essentieel foerageergebied betreft. Lijnvormige elementen zijn niet aanwezig, waarmee vliegroutes van vleermuizen kunnen worden uitgesloten.

Het witte woonhuis aan de Stoofstraat 12 heeft een dak met een aftimmering van hout en dakpannen met voldoende ruimte voor vleermuizen om achter te kruipen, waardoor verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen mogelijk aanwezig zijn. De woonhuizen aan de Stoofstraat 2 en 6 zijn beide potentieel geschikt voor als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Deze twee huizen zijn voorzien van een houten betimmering met kieren en gaten en hebben daken met kapotte en ontbrekende dakpannen en slecht aansluitende loodslabben die allemaal toegang kunnen bieden aan vleermuizen.

Van de aanwezige bomen in het plangebied is alleen de oude wilg met dood hout en losse bast mogelijk geschikt als verblijfplaats voor enkele soorten vleermuizen. In Tabel 1 is weergegeven welke combinatie van soorten en functies mogelijk

voorkomt.

Tabel 1. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foerageergebied
Gewone dwergvleermuis	x	x	x	x		x
Ruige dwergvleermuis	x		x	x		x
Laatvlieger	x	x	x	x		x
Watervleermuis	x	x	x			x
Meervleermuis	x	x	x	x		x

Marterachtigen

In het plangebied zijn geen sporen van marterachtigen aangetroffen. Ook zijn uit de omgeving van het plangebied geen recente waarnemingen van strikt beschermde marterachtigen bekend (zoogdierenvereniging.nl, telmee.nl, waarneming.nl). Het is dan ook uitgesloten dat de aanwezige gebouwen dienen als verblijfplaats voor steenmarter (*Martes foina*) of boommarter (*Martes martes*). In het plangebied zijn ook geen sporen van de das (*Meles meles*) aangetroffen. Ook de das heeft derhalve geen verblijfplaats of essentieel foerageergebied in het plangebied.

Eekhoorn

In het plangebied zijn geen nesten van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) aangetroffen. De kans is dan ook redelijkerwijs uitgesloten dat deze soort in het plangebied aanwezig is.

5.3 Vogels

Door de aanwezigheid van kapotte en ontbrekende dakpannen, slecht aansluitende loodslabben en een geschikte dakrand zijn mogelijk vogels met vaste rust- en/of verblijfplaatsen aanwezig binnen het plangebied. Te verwachten jaarrond beschermde nesten zijn van vogels die broeden in gebouwen, bijvoorbeeld onder dakpannen (huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*)). Tijdens het veldbezoek zijn beide soorten overvliegend waargenomen in het plangebied.

Tevens kunnen zangvogels die in de tuin broeden (merel (*Turdus merula*), koolmees (*Parus major*), winterkoning (*Troglodytes troglodytes*) en overige vogels die broeden in gebouwen (onder bijvoorbeeld dakpannen) (zoals spreeuw (*Sturnus vulgaris*) en ringmus (*Passer montanus*)) in het plangebied broeden tijdens het broedseizoen.

5.4 Amfibieën en vissen

Omdat in het plangebied geen water aanwezig is, is het plangebied niet geschikt voor de voortplanting van amfibieën en vissen. In de directe omgeving is bovendien geen geschikt voortplantingswater aanwezig. Ook de aanwezigheid van overwinterende amfibieën kan derhalve redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.5 Reptielen

Op grond van de ligging van het plangebied in stedelijk gebied en de in het plangebied aanwezige ecotopen (gebouwen zonder open voegen en nissen, volledige bestrating rondom de bebouwing en dicht begroeid bosplantsoen met weinig lichtinval op de onderlaag) kan het voorkomen van reptielen redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.6 Libellen en dagvlinders

In het plangebied komt geen voedselarm water en geschikte vegetatie voor die geschikt zijn als aantrekkelijk leefgebied voor libellen en dagvlinders. Het voorkomen van beschermde libellen en dagvlinders kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.7 Overige ongewervelden

In verband met het ontbreken van voor overige ongewervelden aantrekkelijke ecotopen (oude eiken, voedselarm water) in het plangebied kan het voorkomen van beschermde overige ongewervelden redelijkerwijs worden uitgesloten.

6 Ingreep

Gemeente Moerdijk is voornemens om in plangebied Stoofstraat te Zevenbergen een aantal woonhuizen en loodsen te slopen en een aantal bomen te kappen en de daarbij vrijkomende grond bouwrijp te maken. Ingrepen die daartoe in het plangebied moeten plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

- slopen van de aanwezige bebouwing;
- kappen van bomen in het bosplantsoen;
- bouwrijp maken van de grond.

De Flora- en faunawet hanteert een aantal belangen waaronder een ingreep kan vallen. Onderhavige ingreep valt onder het volgende belang:

j. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

7 Toetsing aan de Flora- en faunawet

Op basis van de resultaten van deze quickscan en de te verwachten effecten van de ingreep is een toetsing aan de Flora- en faunawet uitgevoerd. Hierdoor is duidelijk geworden voor welke soorten mogelijk een negatief effect optreedt en of hiervoor aanvullend onderzoek dan wel een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet vereist is.

7.1 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren, marterachtigen en eekhoorn

Uit de resultaten blijkt dat het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uitgesloten. De ingreep zal voor deze soortgroepen dan ook geen overtreding van de Flora- en faunawet inhouden

Vleermuizen

Uit de resultaten blijkt dat enkele soorten vleermuizen binnen het plangebied kunnen voorkomen. De toetsing laat zien dat het plangebied in gebruik kan zijn als foerageergebied van enkele vleermuissoorten. Gezien de omvang en de aard van het plangebied betreft het geen essentieel foerageergebied. De aanwezige bebouwing en de oude wilg in gebruik zijn als verblijfplaats van verschillende soorten vleermuizen. In Tabel 2 is weergegeven op welke potentieel voorkomende combinatie van soorten en functies binnen het plangebied mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn.

Tabel 2. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foerageergebied
Gewone dwergvleermuis	x	x	x	x		x
Ruige dwergvleermuis	x		x	x		x
Laatvlieger	x	x	x	x		x
Watervleermuis	x	x	x			x
Meervleermuis	x	x	x	x		x
	X	Komt potentieel voor				
	?	Hiervan is geen ecologische informatie bekend				
		Geen negatief effect te verwachten				
		Negatief effect niet uitgesloten				

7.2 Vogels

Binnen het plangebied zijn mogelijk vogels met vaste rust- en/of verblijfplaatsen aanwezig in de aanwezige woonhuizen. Het betreft jaarrond beschermde nesten van de in gebouwen broedende gierzwaluw en huismus.

Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot verstoring van broedgevallen van algemene vogelsoorten uit met name het stedelijk gebied. Alle vogels zijn beschermd tijdens het broeden, waardoor werkzaamheden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot een overtreding van de Flora- en faunawet.

7.3 Overige soortgroepen

Uit de resultaten blijkt dat het voorkomen van beschermde soorten uit de soortgroepen amfibieën, vissen, reptielen, libellen, dagvlinders, en overige ongewervelden redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uitgesloten. De ingreep leidt niet tot een overtreding van de Flora- en faunawet voor deze soorten.

8 Conclusies en aanbevelingen

Uit de toetsing van de resultaten van het onderzoek aan de Flora- en faunawet blijkt dat bij uitvoering van de ingreep mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn op:

- vleermuizen
- vogels

Bij de overige soortgroepen wordt geen negatief effect op beschermde soorten (of functies) verwacht.

8.1 Vleermuizen

Enkele vleermuissoorten hebben mogelijk hun vaste rust- en/of verblijfplaats in de aanwezige woonhuizen en/of de oude wilg in het bosplantsoen. Daarom is het noodzakelijk aanvullend onderzoek naar het voorkomen van deze vleermuissoorten te verrichten. Het wordt aanbevolen dit aanvullende onderzoek uit te voeren volgens het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur. Bij gebruikmaking van dit protocol is er een grote mate van zekerheid dat een eventuele ontheffingsaanvraag zonder aanvullende informatie in behandeling wordt genomen. Tevens geeft het Vleermuisprotocol invulling aan de onderzoekinspanning voortkomend uit de Flora- en faunawet, waarbij aanvullend vleermuisonderzoek inhoudt dat er twee bezoeken in periode 15 mei t/m 15 juli (direct na zonsondergang of direct voor zonsopkomst) en twee bezoeken in periode 15 augustus t/m 1 oktober (tussen drie uur na zonsondergang en drie uur voor zonsopkomst) aan het plangebied gebracht moeten worden. Deze bezoeken dienen met behulp van een batdetector van het type 'heterodyne' met *time expansion* uitgevoerd te worden.

8.2 Vogels

Voordat de sloop van de woonhuizen en bijgebouwen plaatsvindt dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Voor de woonhuizen dient onderzocht te worden of hierin nesten van huismussen en gierzwaluwen aanwezig zijn.

Voor de andere mogelijk aanwezige broedvogels geldt dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden. Voor het broedseizoen stelt de wet geen vaste begin- of einddatum. Normaal gesproken loopt het broedseizoen voor de meeste vogelsoorten van 15 maart tot 15 juli.

Wanneer het niet mogelijk is buiten het broedseizoen te werken moet voorafgaande aan de werkzaamheden het plangebied door een deskundige op het gebied van beschermde soorten onderzocht worden op de aanwezigheid van broedende vogels. Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor het verstoren van broedende vogels.

Bij geplande uitvoering van werkzaamheden tijdens het broedseizoen is het aan te raden het aanwezige snoeiafval en de vegetatie binnen het werkterrein (ruim) voor het broedseizoen te verwijderen. Daarmee wordt de kans op broedgevallen binnen

het plangebied beperkt.

8.3 Samenvatting

In algemene zin kan redelijkerwijs worden gesteld dat op basis van de mogelijke effecten de uitvoering van de ingreep niet door de Flora- en faunawet wordt verhinderd. Hiervoor is wel aanvullend onderzoek nodig naar vleermuizen en naar broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Afhankelijk van de resultaten daarvan kan een aanvraag van een ontheffing en/of maken en uitvoeren van een mitigatieplan noodzakelijk zijn.

9 Literatuur

9.1 Geraadpleegde literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Brouwer, T., M. Dorenbosch, R. van Eekelen & J. Spier, 2010. Vissenatlas Noord-Brabant. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Creemers, C.M. & J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Rapport, Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html> (01-11-2011)].

Regelink, J.R. & T. Bosch, 2007. Grote bosmuis in Winterswijk. Zoogdier 18 (2):23.

9.2 Geraadpleegde websites

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl/ministeries/elenil

www.soortenbank.nl

www.sovon.nl

www.telmee.nl

www.vlinderstichting.nl

www.waarneming.nl

www.vleermuisprotocol.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

Woonhuis aan de Stoofstraat 12, potentieel geschikt als verblijfplaats van vleermuizen.

Bestrating ten behoeve van parkeerplaatsen en zijaanzicht woonhuis Stoofstraat 6 met bijgebouwen.

Vooraanzicht woonhuis en bijgebouwen aan de Stoofstraat 6.

Ontbrekende en scheefliggende dakpannen, gaten en los zittende, houten betimmering maken het woonhuis potentieel geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen of als broedplaats voor gierzwaluwen en huismussen.

Woonhuis aan Stooftstraat 2.

Zijaanzicht woonhuis aan de Stooftstraat 2.

Achteraanzicht woonhuis Stoofstraat 2 en overkapping aan de bijgebouwen van het woonhuis aan de Stoofstraat 6.

Impressie van het bosplantsoen..

Bijlage 2 Jaarrond beschermde vogels

Het Ministerie van LNV (nu: EL&I) heeft in augustus 2009 de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn aangepast. Met ingang van 26 augustus 2009 geldt een jaarronde bescherming van nestplaatsen van:

- Boomvalk (*Falco subbuteo*)
- Buizerd (*Buteo buteo*)
- Gierzwaluw (*Apus apus*)
- Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*)
- Havik (*Accipiter gentilis*)
- Huismus (*Passer domesticus*)
- Kerkuil (*Tyto alba*)
- Oehoe (*Bubo bubo*)
- Ooievaar (*Ciconia ciconia*)
- Ransuil (*Asio otus*)
- Roek (*Corvus frugilegus*)
- Slechtvalk (*Falco peregrinus*)
- Sperwer (*Accipiter nisus*)
- Steenuil (*Athene noctua*)
- Wespendif (*Pernis apivorus*)
- Zwarte wouw (*Milvus migrans*).

Meer informatie over deze lijst en de bescherming van nestplaatsen van vogels door de Flora- en faunawet is te vinden op de website van het ministerie van EL&I.